Toets- en overgangsprotocol

Testen, toetsen en beoordelen
op de Passie Wierden

Update september 2026

Inhoud

VOORWOORD **5**

HOOFDSTUK 1: TOETSING **6**

1.1. TALENTRENTMEESTERS 6
1.2. TESTEN 6
1.3. TOETSEN 6
1.3.1. Doelen van toetsen *6*
1.3.2. Passende toetsvormen *6*
1.3.3. Niet alle toetsen wegen even zwaar *7*
1.3.4. Examendossier en voortgangsdossier *7*

HOOFDSTUK 2: RICHTLIJNEN VOOR DE KWALITEIT VAN TOETSEN **8**

2.1. VIJF KWALITEITSEISEN AAN TOETSEN 8
2.2. KWALITEITSZORG 8

HOOFDSTUK 3: KWANTITEIT VAN TOETSEN EN LOGISTIEKE AFSPRAKEN **9**

3.1. UITGANGSPUNT: ZO MIN MOGELIJK VERDRINGINGSEFFECTEN, ZOVEEL MOGELIJK TALENTONTWIKKELING 9
3.2. UITGANGSPUNTEN VOOR HET AANTAL AF TE NEMEN TOETSEN 9
3.2.1. Het aantal proefwerken en/of SE's per dag, per week *9*
3.3. LOGISTIEKE AFSPRAKEN RONDOM HUISWERK EN TOETSEN 9
3.4. HERKANSING TOETSWEKEN 10

HOOFDSTUK 4: RICHTLIJNEN VOOR HET BEOORDELEN, INHALEN EN NAKIJKEN VAN TOETSEN **11**

4.1. ALGEMENE RICHTLIJN: 'LEREN' STIMULEREN **11**

4.2. MINIMUM- EN MAXIMUMCIJFER **11**

4.3. INZAGERECHTEN LEERLINGEN EN OUDERS 11
4.4. ONREGELMATIGHEDEN EN HUN CONSEQUENTIES 11
4.5. KLACHTENPROCEDURE 11

HOOFDSTUK 5: RAPPORTAGES VAN TOETSBEOORDELINGEN **13**

5.1. IN MAGISTER ZIJN DE CIJFERS IN TE ZIEN 13
5.2. LEERLINGENRAPPORTEN 13
5.3. MONITORING KWALITEITSZORG 13
5.4. CITO TOETSEN IN KLAS 1 EN 2 13

HOOFDSTUK 6: OVERGANGSNORMEN **14**

6.1. DEFINITIES 14
6.2. LEERJAAR 1 EN 2 14
6.3. BESPREKING VAN LEERLINGEN OP DE RAPPORT- EN OVERGANGSVERGADERING 15
6.3.1. Welke leerlingen worden besproken *15*
6.4. OVERGANGSNORMEN 15
6.5. INHOUD VAN DE BESPREKING 16
6.6. AFSTROOM 17
6.6.1. Afstroom gymnasium – vwo *17*
6.6.2. Afstroom 3 havo – 4 tl *17*
6.6.3. Bindend advies afstroom *17*
6.6.4. 'DOZA' *17*
6.6.5. Revisieverzoek *17*

HOOFDSTUK 7: SPECIFIEK INSTROOMBELEID **19**

7.1. MET TL-DIPLOMA NAAR 4 HAVO 19
7.2. MET EEN HAVODIPLOMA NAAR 5 VWO 19

BIJLAGE 1: BSTOV-EISEN **20**

BETROUWBAARHEID 20
STANDAARDISERING 20
TRANSPARANTIE 20
OBJECTIVITEIT 20
VALIDITEIT 21

Voorwoord

Elke leerling zo snel mogelijk een diploma op niveau met de hoogst mogelijke resultaten. Dat is één van de doelen die we ons op de Passie Wierden stellen. Een flinke ambitie, die tegelijk 'slechts' de basis beschrijft. Ons hoofddoel is dat elke leerling van de Passie zich breed ontwikkelt en zelfbewust zijn of haar talenten inzet in Gods Koninkrijk.

Die talenten zijn kostbaar en de inspanning van onze leerlingen verdient aanmoediging en waardering. We willen hen helpen hun talenten te verzilveren. Het beoordelen van hun resultaten doen we daarom zorgvuldig. Dit document, het *protocol toetsen en beoordelen*, beschrijft hoe we dat doen.

Deel 1, *toetsen om te leren*, beschrijft de ontwikkeling die we willen doormaken van een toetscultuur naar een leercultuur.

Beide documenten vormen één samenhangend geheel en sluiten aan bij onze visie op onderwijs.

Namens het MT,

Leendert van den Dool
directeur

Hoofdstuk 1: Toetsing

1.1. Talentrentmeesters

Wij zien op school dat veel leerlingen - sec - leren voor een cijfer, een toets. Tegelijk willen wij graag dat de leerlingen – continue- leren omdat ze graag willen ontdekken, groeien, intrinsiek gemotiveerd zijn om hun van God ontvangen talenten te ontwikkelen. Dat ideaal streven we na en is tegelijk in onze gebroken wereld niet altijd haalbaar.
Dit spanningsveld 'gaan wij te lijf' door te testen en te toetsen, want wij willen talentrentmeesters zijn en zorgen dat alle leerlingen hun talenten optimaal ontwikkelen. Binnen de kaders, grenzen en mogelijkheden die wij als school voor voortgezet onderwijs hebben.

1.2. Testen

Testen doen we in zekere zin voortdurend: waar staat de leerling, wat is de kwaliteit van wat hij presteert, waarom kan hij dit nu wel of niet en wat kunnen we daarom aan onze lessen doen? Testen heeft een functie van feedback en feedforward, naar zowel de leerling als naar de docent. Het richt zich op leren en onderwijzen en er is geen cijfer aan verbonden. [1]

1.3. Toetsen

Toetsen is het meten en waarderen van de leerstof- en vaardighedenbeheersing van een leerling op een cruciaal moment. De toets waardeert die prestatie in een cijfer 1-10. We kiezen bewust voor het beoordelen met cijfers omdat een beoordeling in bijv. O-v-g leerlingen onvoldoende motiveert om te excelleren.[2] Hierbij geldt dat de functie van een toets ook altijd die van feedback en feedforward is.
Het vak LO vormt een uitzondering als het gaat om beoordelen met een cijfer. Hier is gekozen om de competenties van leerlingen te beoordelen op de drie gebieden: organisatorisch, sociaal en bewegen. De nadruk ligt op ontwikkelen en minder op excelleren. De prestaties worden daarom met behulp van rubrics beoordeeld met een 'o, v of g'.

1.3.1. Doelen van toetsen

Met toetsen streven wij de volgende doelen na:

a) Leerlingen leren en ontwikkelen zich naar hun beste kunnen én worden daarvoor beloond met een cijfer;
b) Leerlingen laten zien op welk niveau ze de 'leerstofeenheid' beheersen;
c) Docenten waarderen dit beheersingsniveau en gaan na hoe de leerling leert, wat zijn inzet is en wat dat betekent voor het vervolg van het onderwijsleerproces: zowel het leerproces van de leerling als het onderwijsproces van de docent;
d) Docenten determineren leerlingen voor een bepaald niveau (tl, havo of vwo), dan wel voor een bepaald profiel of sector, dan wel voor het al of niet over kunnen gaan.
   Met andere woorden: de resultaten die leerlingen op toetsen halen worden gebruikt om cruciale beslissingen in de schoolloopbaan van de leerling te ondersteunen dan wel te nemen.

1.3.2. Passende toetsvormen

Onze stelregel is dat de toetsvorm bij de doelen van het daarbij behorende onderwijs moet passen. Het kan niet zo zijn dat de toetsvorm en/of het toetsniveau en/of de doelen voor de leerling bij de toets een volslagen verrassing zijn.
Of anders gezegd: toetsvorm, toetsniveau en (toets)doelen dienen logisch met elkaar verbonden te zijn voor de leerling. De leerling moet weten wat hij 'voor zijn kiezen krijgt' in en bij de toets.

Wij onderscheiden de volgende toetsvormen, waarvan de docent gebruik kan maken in overeenstemming met de doelen:

Toetsvorm	Betekenis	Invulling
Pw	Proefwerk	Een proefwerk betreft de *samenhangende stof van meerdere lessen* en wordt tenminste één week van tevoren opgegeven. Een proefwerk is altijd schriftelijk.
So	Schriftelijk overhoring	Een schriftelijke overhoring betreft de *lesstof van een les of enkele lessen* en kan zonder vooraankondiging gehouden worden.

[1] Literatuur spreekt hier van formatief toetsen.

[2] Betreffende cijfers worden op het diploma waar nodig omgezet in een v of g. Een g wordt gegeven bij 7.5 of hoger.

Mo	Mondelinge overhoring	Een mondelinge overhoring betreft *de lesstof van een les of enkele lessen* en kan zonder vooraankondiging gehouden worden.
Ct	Competentie toets (een verslag, werkstuk, handeling, presentatie, een mondeling)	Een competentietoets richt zich op de samenhangende stof van meerdere lessen en toetst een aantal bekwaamheden die van belang zijn om iets te kunnen. Het kan bijvoorbeeld een verslag van een practicum of culturele activiteit zijn. Het kan ook een beeldend werkstuk zijn of het tonen van een bepaalde vaardigheid of handeling, zoals bijv. Bij L.O./gym of beeldende vakken. Ook kan het gaan om een mondelinge toets bij talen.
SE	Een toets die onderdeel is van het School Examen, zoals beschreven in het PTA	Een toets die onderdeel is van het School Examen betreft de *samenhangende stof van meerdere lessen* en wordt ruim van tevoren opgegeven en beschreven in het PTA (programma van toetsing en afsluiting). De SE-toetsvormen zijn divers: schriftelijk, mondeling of competentietoets.

1.3.3. Niet alle toetsen wegen even zwaar

Voor het bepalen van een rapportcijfer wegen niet alle toetsen even zwaar. In de sectie wordt vastgesteld welke toetsvormen gebruikt worden en wat de weging van de verschillende toetsen is.
Daarbij houdt de sectie rekening met de omvang en het niveau van de toets.

1.3.4. Examendossier en voortgangsdossier

De (voor) examenklassen werken met een examendossier en een voortgangsdossier. Het examendossier wordt gevormd door de resultaten van toetsen die in het PTA (Programma van Toetsing en Afsluiting) staan vermeld. Deze resultaten tellen mee gedurende de hele schoolexamenperiode. Het voortgangsdossier bevat de resultaten van overige (voortgangs-)toetsen die worden afgenomen. Deze resultaten worden niet meegenomen naar het volgende leerjaar.
Voor het bepalen van de overgang worden het examendossier en voortgangsdossier samengevoegd.
Aan SE's in het voortgangsdossiers wordt uitsluitend gewicht 3, 4 of 5 toegekend, dit om te voorkomen dat het voortgangsdossier en examendossier te veel van elkaar zouden afwijken.

Voor de specifieke overgangsnormen verwijzen we naar hoofdstuk 6.

Hoofdstuk 2: Richtlijnen voor de kwaliteit van toetsen

2.1. Vijf kwaliteitseisen aan toetsen

Een toets moet aan een aantal toets-technische eisen voldoen, de zogenaamde 'BSTOV-eisen'[3]. Deze eisen zijn bij alle docenten bekend. Het komt erop neer dat een toets moet voldoen aan eisen op de gebieden:

1. **B**etrouwbaarheid,
2. **S**tandaardisering,
3. **T**ransparantie,
4. **O**bjectiviteit en
5. **V**aliditeit.

2.2. Kwaliteitszorg

Docenten dienen met behulp van deze eisen een toets op te stellen, dan wel de kwaliteit van een toets te verbeteren.

Ook kan het MT de te geven of de gegeven toets met behulp van deze eisen op kwaliteit beoordelen. Dit kan steekproefsgewijs, of op basis van klachten.
Bovendien kan er voor bepaalde BSTOV-speerpunten worden gekozen in een bepaald jaar.

[3] In bijlage 1 staat dit verder uitgewerkt.

Hoofdstuk 3: Kwantiteit van toetsen en logistieke afspraken

3.1. Uitgangspunt: zo min mogelijk verdringingseffecten, zoveel mogelijk talentontwikkeling

We willen dat een toets talentrentmeesterschap ondersteunt. We vinden het daarom belangrijk dat verdringingseffecten worden voorkomen: toetsen in een reguliere lesdag moeten zo min mogelijk de aandacht van leerlingen voor andere lessen verdringen. Tevens willen we de leerlingen stimuleren zoveel mogelijk gelijkmatig en constant te leren. Dit om 'piekleren' vlak voor een toets te vermijden.
Met behulp van dit uitgangspunt geldt een aantal uitgangspunten inzake de afname van toetsen.

3.2. Uitgangspunten voor het aantal af te nemen toetsen

De ***uitgangspunten*** voor het aantal af te nemen toetsen (per vak) zijn:

1. Het rapportcijfer dient representatief te zijn.
2. De secties moeten beargumenteerd aan kunnen geven hoe zij met behulp van toetsen en testen werken aan betrouwbare beoordeling én bevordering van een leercultuur (vs een toetscultuur.

3.2.1. Het aantal proefwerken en/of SE's per dag, per week

In de klassen 1 en 2 geldt de volgende richtlijn voor het aantal cijfers per jaar: per periode (3) het aantal lesuren per vak per week, plus 1 over het hele jaar. Dus een 2-uursvak geeft ca. 7 cijfers op jaarbasis. Met een minimum van 4 cijfers.
Klas 3 heeft als richtlijn voor het aantal cijfers per periode het aantal lesuren per vak per week, met een maximum van 9 cijfers bij een 3-uursvak of meer en met een minimum van 4 cijfers per vak per jaar.
Het aantal cijfers voor klas 4 en hoger staat beschreven in het Programma voor Toetsing en Afsluiting. De examenklassen hebben uitsluitend PTA toetsen. De klassen 4 havo, 4 vwo en 5 vwo hebben daarnaast ook voortgangstoetsen. Het maximaal aantal toetsen (examendossier én voortgangsdossier) per jaar voor deze klassen is zes.

Het is toegestaan om PO's die samen een geheel vormen, uit meerdere deelcijfers samen te stellen. Dat is bijvoorbeeld het geval bij een lees-, schrijfdossier of practicum.
In overleg met en na toestemming met de examencommissie mogen docenten hier in dwingende omstandigheden afwijken.

Om leerlingen tegen onevenredige toetsdruk te beschermen gelden daarnaast de volgende afspraken:

1. In de klassen 1 en 2 mag niet meer dan één proefwerk op een dag gegeven worden en maximaal 4 proefwerken in een week.
2. In de klassen 3,4,5 en 6 mogen maximaal 2 proefwerken per dag worden gegeven met een maximum van 5 per week (tijdens de toetsweken is het maximaal aantal 3 per dag).
3. In de PTA-klassen is het streven dat maximaal 1 tussentijds SE per dag wordt gegeven. Waar nodig kan het MT op verzoek van de docent besluiten hiervan af te wijken.
4. In de vijf schooldagen voorafgaand aan de toetsweken worden geen proefwerken en/of SE's afgenomen. Ook worden in deze periode geen deadlines gesteld voor het inleveren van PO's. De vijf dagen zijn inclusief de leerdag die doorgaans aan de toetsweek voorafgaat.

Uitzondering op bovenstaande punten zijn toetsen waar niet voor geleerd hoeft te worden.
Ook bij **herkansing of inhalen** door ziekte of om een andere geldige reden, mag hiervan worden afgeweken. Evenals in de toetsweken.

3.3. Logistieke afspraken rondom huiswerk en toetsen

1. In de eerste twee leerjaren wordt het huiswerk een week van tevoren opgegeven in de les en genoteerd in de Planagenda van Ting. Dit is leidend voor het te maken en leren huiswerk. Als ondersteuning wordt het huiswerk tevens genoteerd in Magister.
2. In klas 3 en 4tl wordt gewerkt zoals in klas 1 en 2 en is een agenda verplicht.
3. De klassen 3hv en hoger werken met periodeplanners en wordt een agenda sterk aangeraden.
4. Magister is geen planningsinstrument en daarom vinden wij een agenda belangrijk om het werk te organiseren en plannen.
5. Huiswerk/toetsen die zijn opgegeven maar vanwege een technische reden tijdelijk niet zichtbaar zijn in Magister, gaan niettemin door. Alleen wanneer een docent expliciet aangeeft dat huiswerk/toets vervalt, gaat het niet door.
6. Docenten geven een proefwerk of se minimaal één week van tevoren op aan de klas.
7. Tijdens de toetsweken vervallen de reguliere lessen en worden er alleen proefweken of se's gegeven.
8. Het rooster voor de toetsweken maakt de school minimaal 1 week van tevoren bekend aan de leerlingen.

9. Er is een Centraal Inhaal Moment (C.I.M), waarop leerlingen gemiste toetsen inhalen.

3.4. Herkansing toetsweken

Leerlingen uit de PTA-klassen (3tl, 4tl, 4h, 5h, 4v, 5v, 6v) kunnen na elke toetsweek één, als herkansbaar aangemerkte toets, herkansen. Dit kan zowel een SE of een proefwerk zijn. Ingehaalde toetsen zijn niet herkansbaar. Een leerling die tijdens het herkansingsmoment afwezigheid is, kan de deze toets niet alsnog op een ander moment herkansen.

Hoofdstuk 4: Richtlijnen voor het beoordelen, inhalen en nakijken van toetsen

4.1. Algemene richtlijn: 'leren' stimuleren

Het algemene uitgangspunt voor het nakijken en beoordelen van toetsen bestaat uit twee aspecten:

1. *De docent kijkt zo spoedig mogelijk de toets na.*
   Een docent beoordeelt een toets binnen uiterlijk tien schooldagen nadat deze is afgenomen, tenzij er zich bijzondere omstandigheden voordoen. Vakantiedagen en andere geplande vrije dagen worden hierin niet meegerekend;
2. *De docent stimuleert de leerling zich te ontwikkelen.*
   De docent zorgt ervoor dat de leerling gestimuleerd wordt om zich te ontwikkelen. Dat kan met een scherpe cesuur, dat kan met gerichte feedback.
   Hierbij geldt de regel dat in leerjaar 1 tot en met het eerste rapport geen cijfers lager dan een 4,0 worden gegeven.

4.2. Minimum- en maximumcijfer

In voorkomende gevallen kan een docent besluiten om aan een beoordeling van een toets een minimum en/of maximumcijfer te koppelen.

4.3. Inzagerechten leerlingen en ouders

Een leerling heeft recht op inzage in zijn toets en op kennis van de wijze waarop de beoordeling tot stand is gekomen. Toetsen worden met de leerlingen nabesproken door de vakdocent.[4]
Ouders/ verzorgers kunnen het gemaakte werk inzien op ouderspreekavonden.
Verder kan - desgewenst - (een kopie van) het gemaakte werk meegegeven worden naar huis, waarna het binnen een week ondertekend bij de docent ingeleverd wordt.
Opgaven worden niet aan ouder(s) / verzorger(s) verstrekt. Desgewenst kunnen ouder(s) / verzorger(s) de opgaven inzien, bijvoorbeeld tijdens ouderspreekavonden.

4.4. Onregelmatigheden en hun consequenties

Indien een leerling zich schuldig maakt of heeft gemaakt aan een onregelmatigheid tijdens het maken van een toets (spijbelen, spieken, afkijken, etc.), grijpt de docent, zo mogelijk, meteen in en bespreekt dit met de leerling. De mentor en sectorleider worden op de hoogte gesteld. Sancties zijn ter beoordeling door de docent en kunnen zijn:
- toekenning van het cijfer 1.0;
- puntenaftrek.

De docent is verplicht om bij een po te vermelden wat de regels zijn voor het gebruik van informatie van internet. Als bij het nakijken van het werk blijkt dat een deel van het werk zonder nadere vermelding van internet is gehaald of uit andere bronnen is overgenomen (plagiaat), dan wordt dit beschouwd als een onregelmatigheid. In principe wordt in dat geval het cijfer 1.0 toegekend.

Te laat inleveren
Een po moet, indien de leerling op de inleverdatum door een legitieme oorzaak afwezig is, op de eerstvolgende lesdag dat de leerling weer op school is, ingeleverd worden bij de desbetreffende docent. Lukt dat door omstandigheden niet dan vraagt de docent om een verklaring van de ouders/verzorgers van de leerling. De docent zal dan een nieuwe inleverdatum afspreken.
Als een po zonder legitieme reden te laat wordt ingeleverd, wordt voor iedere schooldag dat de opdracht te laat wordt ingeleverd een punt van het cijfer afgetrokken. Als de opdracht meer dan 5 dagen te laat wordt ingeleverd dan wordt deze met maximaal een 5.0 beoordeeld. De opdracht dient altijd te worden ingeleverd.
Voor PTA-klassen geldt het examenreglement.

4.5. Klachtenprocedure

Ons uitgangspunt is dat wanneer er klachten zijn over toetsen of becijfering, de leerlingen en/of ouders rechtstreeks in gesprek gaan met de docent. Indien de leerling en/of ouder het niet eens is met de beoordeling van de toets, moet binnen twee schooldagen na inzage van de toets, de klacht kenbaar worden gemaakt aan de docent die de toets heeft beoordeeld.

[4] In deel 1 *toetsen om te leren* wordt uitgewerkt op welke manier dat gebeurt.

Een mentor kan hierbij eventueel bemiddelen. Wanneer deze partijen er niet uitkomen beslist de sectorleider. Tegen die beslissing kan bezwaar worden ingediend bij de directeur conform de klachtenregeling. Voor een standaard klachtenformulier zie de website van de Passie.

Hoofdstuk 5: Rapportages van toetsbeoordelingen

5.1. In Magister zijn de cijfers in te zien

De toetsresultaten (cijfers) zijn voor leerlingen en ouders op ons schooladministratiesysteem, Magister, altijd in te zien. Leerlingen wordt aangeraden om de resultaten van toetsen ook zelf in hun agenda bij te houden. Ouders zijn dan niet alleen afhankelijk van de docent (Magister) wat betreft de actuele stand van zaken betreffende de beoordeling van toetsen maar kunnen hierdoor ook via (de agenda van) hun kind de resultaten bijhouden. Tevens kan een leerling hiermee controleren dat de juiste gegevens op Magister zijn ingevuld.

5.2. Leerlingenrapporten

Na afloop van elke periode wordt in Magister het voortschrijdend gemiddelde per vak of leergebied vastgezet als rapportcijfer. De cijferresultaten van alle gemaakte toetsen en ander werk worden gemiddeld en afgerond op 1 decimaal.
Er vinden op jaarbasis drie rapportvergaderingen plaats.
De tweede rapportvergadering in het voorjaar geeft een voorlopig advies. Leerlingen die in de bespreekzone staan krijgen een adviesbrief toegestuurd met het voorlopige advies.
In de overgangsvergadering valt het besluit of een leerling doorstroomt of doubleert. Hierover worden leerling en ouders/verzorgers mondeling geïnformeerd.
Medio het schooljaar is er een spreekavond waarop de ouders met de verschillende vakdocenten kunnen spreken over de voortgang van het leerproces van hun zoon of dochter.
In leerjaar 1 krijgen de leerlingen na elke rapportperiode een papieren versie aangereikt.
Leerlingen van alle andere leerjaren krijgen na de laatste rapportvergadering aan het eind van het schooljaar een papieren versie aangereikt waarop het besluit over de voortgang staat genoteerd.

5.3. Monitoring kwaliteitszorg

In het kader van de kwaliteitszorg worden te rapportcijfers per vak gemonitord. Gemiddelden onder de 6.0 en boven de 7.0 kunnen leiden tot vragen aan de docent om zich over deze resultaten te verantwoorden.

5.4. CITO toetsen in klas 1 en 2

Het CITO biedt een volg- en adviessysteem (VAS) aan voor leerlingen in de eerste 2 leerjaren van het vmbo, havo en vwo. Dit volg- en adviessysteem is een objectieve en methodeonafhankelijke toets voor het adviseren en begeleiden van leerlingen. Leerlingen worden vergeleken met landelijke groepen van leerlingen geordende naar hun schooltype of gekozen leerweg. Zo is goed te zien op welk niveau de leerlingen functioneren en welk schooltype hierbij aansluit.
De toets geeft een helder beeld van de beheersing van de volgende kernvaardigheden:

1. Nederlandse leesvaardigheid
2. Engels leesvaardigheid
3. Wiskunde
4. Studievaardigheden

Hoofdstuk 6: Overgangsnormen

6.1. Definities

Hieronder beschrijven we enkele algemene termen en definities die voorkomen in de onderstaande paragrafen en bij overgangsnormen van belang zijn.

Begrip	Betekenis
Tekort	Elk cijfer onder de 6,0 geldt als onvoldoende en levert tekortpunten. Een 5,9 is 0,1 tekort enz.
Tekorten	Het totaalaantal tekortpunten in tienden.
Doorstroom	De leerling wordt bevorderd naar een hoger leerjaar van hetzelfde niveau.
Opstroom	Bij een tussentijds rapport wordt hiermee bedoeld dat een leerling in hetzelfde leerjaar naar een hoger niveau gaat. Bij een eindrapport wordt hiermee bedoeld dat een leerling naar een hoger leerjaar en een hoger niveau gaat.
Doubleren (incl. Zittenblijven en afstroom)	Doubleren kan betekenen zittenblijven of afstromen. Zittenblijven betekent dat de leerling hetzelfde leerjaar en hetzelfde niveau nog eens moet doen. Het besluit tot zittenblijven kan eventueel omgezet worden tot afstroom. Twee keer zittenblijven in dezelfde klas is niet toegestaan. Bij een tussentijds rapport wordt met afstromen bedoeld dat een leerling in hetzelfde leerjaar naar een lager niveau gaat. Bij een eindrapport wordt met afstromen bedoeld dat een leerling naar een hoger leerjaar en een lager niveau gaat.

Overgangsnormen	De specifieke voorwaarden op grond waarvan een leerling afstroomt, doorstroomt of opstroomt, dan wel blijft zitten. De rapportenvergadering geeft een overgangsadvies dan wel een overgangsbesluit aan ouders en leerlingen. De school stelt jaarlijks voor 1 oktober de overgangsnormen vast en publiceert deze op de website. Het docententeam heeft de mogelijkheid en verantwoordelijkheid om in bijzondere gevallen de overgangsnormen met wijsheid en helder inzicht anders toe te passen, dit in belang van de leerling.
Overgangsvergadering	De docenten die lesgeven aan een leerling vormen samen onder leiding van de sectorleider de overgangsvergadering. Deze vergadering neemt de besluiten op basis van de overgangsnormen.

Determinatie	Leerlingen worden geplaatst in die opleiding en die sector of dat profiel dat passend is bij hun niveau.

Soorten vakken:

Soort	Bijbehorende vakken
Kernvakken	Engels, Nederlands (tl); Engels, Nederlands, wiskunde (havo en vwo)
(Potentiële) CE-vakken	Aardrijkskunde, bedrijfseconomie, biologie, BV/Te, Duits, economie, Frans, geschiedenis, muziek, natuurkunde, scheikunde, Grieks, Latijn
Aanvullende vakken	CKV, LO, Informatica (klas 1 en 2), techniek, dans en drama, maatschappijleer, Informatica (4havo en hoger), godsdienst

6.2. Leerjaar 1 en 2

Het specifieke doel van de overgangsnormen in de eerste twee leerjaren, is de leerling op het juiste niveau te krijgen in de derde klas.

Om de leerlingen in klas 1 en klas 2 zo snel mogelijk op hun eigen niveau te kunnen plaatsen is er na ieder rapport de mogelijkheid om van niveau te wisselen.
Leerlingen die voor opstroom in aanmerking komen willen we in principe zo snel mogelijk na de bespreking in de rapportenvergadering laten opstromen. In geval van afstroom zullen we in principe wachten tot het overgangsrapport.

Bij rapport 1 in klas 1 zijn we terughoudend met het opstromen, omdat de resultaten doorgaans nog een erg beperkt zicht geven op het daadwerkelijke niveau van de leerling.

6.3. Bespreking van leerlingen op de rapport- en overgangsvergadering

De sectorleider zit de rapport- i.c. overgangsvergadering voor. De mentor brengt de leerlingen in en formuleert een vraag of een voorstel.
Elke docent wordt verwacht bij de vergadering van de klassen die hij heeft (gehad).[5] Iedereen ontvangt vooraf de bespreeklijst. De bij de leerlingen behorende cijferlijsten worden niet verstrekt. Via Magister heeft iedereen inzage in de resultaten.

6.3.1. Welke leerlingen worden besproken

In de bespreking brengt elke docent vanuit eigen perspectief informatie en argumenten in (*zie ook paragraaf 6.2*). We zoeken naar consensus. Zo nodig vindt een stemming plaats. Elke docent die lesgeeft aan de leerling in kwestie brengt daarbij verplicht één stem uit. De voorzitter heeft stemrecht.
Bij de stemming weegt iedereen het totaal van de bespreking af en geldt de meerderheid (>50%) van stemmen als uitkomst.

a) Leerlingen die volgens de normen 'automatisch' doorstromen, opstromen of zittenblijven worden vastgesteld. Als het voorstel van de mentor is om een leerling bijv. door te laten stromen, dan staat er een D achter zijn/haar naam bij de rapportenvergadering.
NB: Enige uitzondering daarop zijn leerlingen waarbij de vergadering een advies wil uitbrengen om niet van het recht op overgang gebruik te maken.

b) Een leerling kan bijvoorbeeld 'een bespreekgeval' doorstroom of afstroom zijn. Dan noteert de mentor bij de betreffende leerling die gaat worden besproken op de rapportenvergadering de code BD of BA (bespreken doorstroom, bespreken afstroom).
Ten aanzien van leerlingen die net niet de opstroomnorm behalen, merken we op dat deze als BO door de mentor worden ingebracht.

c) Leerlingen bij wie het cijferbeeld incompleet is, zijn automatisch een 'bespreekgeval'. Dit zijn leerlingen, die tussentijds zijn ingestroomd, van niveau zijn gewisseld, of die door ziekte veel cijfers missen.

d) Leerlingen die volgens de normen 'automatisch' zittenblijven, maar bij wie sprake is van uitzonderlijke omstandigheden die het cijferbeeld dusdanig hebben beïnvloed dat het geen reëel beeld geeft van de mogelijkheden van de leerling, kunnen buiten de normen om besproken worden. Een leerling wordt alleen buiten de normen om besproken op voordracht van de mentor en als een meerderheid van de vergadering hiermee instemt.

Opmerkingen die een vakdocent aan ouders wil doorgeven, kunnen buiten de vergadering bij de mentor worden aangedragen. In de meeste gevallen zullen deze zaken al bij een eerdere bespreking zijn ingebracht.

6.4. Overgangsnormen

De overgangsnormen klas 1 en 2 en 3 havo/vwo zijn als volgt:

1. Allereerst worden de kernvakken beoordeeld. Een leerling wordt besproken als het aantal tekortpunten over deze vakken bij elkaar 1 hele punt of meer bedraagt. Een leerling wordt ook besproken als hij of zij 1 of meer kernvakken onder de 6,0 heeft.

Tekorten	**< 1,0**	**≥ 1,0**
Aantal vakken < 6,0		
1	Bespreken	Bespreken
2 of 3	Bespreken	Bespreken

2. Leerlingen die voor meer dan 2 vakken tekort staan, worden besproken.
3. Vervolgens wordt aan de hand van onderstaande tabel naar het totaal van de vakken gekeken.

[5] Bij vakken die geperiodiseerd zijn wordt de docent verwacht bij elke klas die hij/zij dat jaar lesgaf.

Gemiddelde	< 6,0	6,1 - 6,3	6,4 - 6,8	6,9 - 7,5	7,6 - 7,7	> 7,8
Tekorten						
0 - 0,9	Bespreken	Bespreken	Doorstroom	Doorstroom	Bespreken	Opstroom
1 - 1,9	Bespreken	Bespreken	Bespreken	Doorstroom	Opstroom	Opstroom
2 - 2,9	Bespreken	Bespreken	Bespreken	Doorstroom*	Doorstroom	Bespreken opstroom
3 - 3,9	Doubleren	Bespreken	Bespreken	Bespreken	Bespreken	Bespreken
4 - 4,9	Doubleren	Doubleren	Bespreken	Bespreken	Bespreken	Bespreken
5 of meer	Doubleren	Doubleren	Doubleren	Doubleren	Doubleren	Doubleren

4. Een leerling die in klas 1 of 2 aan de norm doorstroom hoger niveau voldoet, wordt vervolgens beoordeeld op onderstaande criteria:
   1. De kernvakken dienen elk minimaal een 7,9 te hebben;
   2. De CE-vakken dienen elk gemiddeld minimaal een 7,5 te hebben;
   3. De aanvullende vakken dienen elk gemiddeld minimaal een 7,1 te hebben.

   Als dit niet zo is, is de leerling voor doorstroom naar een hoger niveau een bespreekgeval. Doorstroom naar een hoger niveau vanaf klas 3 gebeurt alleen bij hoge uitzondering.

5. In de onderbouw (tot en met 2tl en 3 havo/vwo) tellen alle vakken mee voor de doorstroom naar een volgend leerjaar en worden meegenomen in de rapportvergaderingen.
6. In klas 3 worden alle vakken meegenomen in de overgangsbeslissing, ongeacht profielkeuze in het leerjaar erna. Daardoor kan een leerling in de bespreekzone komen. De leerling is een 'bespreekgeval' als:
   - Het gemiddelde over de vakken die meetellen voor het examen lager dan 6,0 is
   - Eén of meer van deze vakken lager dan een 5,0 is (zijn).

   De overgangsvergadering kan als voorwaarde voor de overgang stellen dat een vak gewisseld moet worden.

De overgangsnormen klas 4 vwo en alle PTA-klassen zijn als volgt:

1. Leerlingen worden besproken volgens de algemene slaag- zakregeling. Is de leerling volgens deze regeling geslaagd dan kan hij worden bevorderd. Is hij niet geslaagd dan wordt hij besproken. De vakken van het combinatiecijfer tellen als één cijfer. Bij vier vakken lager dan een 5,5 en een gemiddelde lager dan een 6,0 is een leerling gedoubleerd.

Voor alle klassen geldt dat de sectorleider in overleg met de mentor een leerling kan voordragen om te bespreken.

6.5. Inhoud van de bespreking

In de bespreking spelen onderstaande zaken een rol:

a) De tekorten op de specifieke vakken: kernvakken, CE-vakken en aanvullende vakken;
b) Het totaalaantal tekorten;
c) De inzet en motivatie van de leerling;
d) Het al of niet zien van vooruitgang of juist achteruitgaan van de leerling;
e) De thuissituatie van de leerling en
f) Een kritische blik op onszelf: ligt het aan ons onderwijs en/of toetsing dat deze leerling hier besproken moet worden?

In leerjaar 1 en 2 is de leidende vraag in de bespreking of we deze leerling het komende schooljaar de overgang op dat niveau zien halen. Als we de potentie van de leerling zien, maar als dat door omstandigheden onvoldoende in de resultaten blijkt, kan deze leerling het voordeel van de twijfel krijgen.

In leerjaar 3 is de leidende vraag of we de leerling zonder vertraging het diploma op dat niveau zien halen. Als we de potentie zien, maar dit niet uit de resultaten blijkt, krijgt de leerling in de regel geen bevordering op hetzelfde niveau naar het hogere leerjaar.

6.6. Afstroom

Als een leerling volgens de normen doubleert of als in de bespreking besloten wordt dat een leerling doubleert, wordt besproken of deze leerling het recht krijgt om af te stromen (lager niveau, hoger leerjaar).

Richtlijnen voor de bespreking hiervan zijn als volgt.
We hanteren het principe dat als een leerling goede kans van slagen heeft op het huidige niveau, besloten wordt dat hij doubleert en dus niet afstroomt. Een leerling die de potentie heeft om een diploma op het niveau te halen, maar niet de juiste inzet heeft vertoond, stroomt in principe niet af. Dit ter beoordeling van de overgangsvergadering.

Redenen om afstroom wel toe te staan kunnen zijn:

- De vergadering constateert dat een leerling qua niveau wel de potentie op een diploma heeft, maar ondanks aangeboden ondersteuning niet de juiste studievaardigheden of attitude heeft om het diploma te halen.
- De vergadering constateert dat een leerling qua niveau de potentie op een diploma heeft, maar de leerling heeft een goed onderbouwde wens voor een vervolgopleiding waarbij afstromen hem voordeel qua tijd oplevert.

Afstroom van 4-vwo naar 5-havo is in principe niet mogelijk.

6.6.1. Afstroom gymnasium – vwo

Voor de beoordeling van de afstroom van gymnasium naar vwo wordt niet de afstroomformule toegepast maar worden de resultaten van de vakken Grieks en Latijn buiten beschouwing gelaten.

6.6.2. Afstroom 3 havo – 4 tl

Leerlingen die doorstromen van 3 havo naar 4 tl hebben se's uit het examendossier van 3 tl gemist. Zij moeten voor de vakken ckv en ml een inhaalprogramma volgen in de zomervakantie en in de eerste periode tot de herfstvakantie. Voor de herfstvakantie dienen de toetsen te zijn gemaakt en beoordeeld.

6.6.3. Bindend advies afstroom

Leerlingen die doubleren hebben in principe het recht op het overdoen van dezelfde klas. De overgangsvergadering kan echter een bindend advies afstroom uitspreken als zij ervan overtuigd is dat de leerling niet in staat is om (zonder verdere vertraging) het diploma op het huidige niveau te halen.

De rapportvergadering spreekt bij elke leerlingenbespreking over het functioneren van de leerlingen in een bepaalde leerroute. De school doet dit aan de hand van de overgangsnormen.
De docentenvergadering geeft op grond van de leerlingenbespreking bij het tweede rapport een indicatie van het overgangsbesluit af bij leerlingen die dreigen te doubleren of af te stromen.

6.6.4. 'DOZA'

Toepassing van de overgangsnormen leidt tot één van de volgende 'DOZA'-adviezen of -besluiten voor elk van de leerlingen:

D = doorstroom
O = opstroom
Z = zittenblijven
A = afstroom

Het besluit van de rapportvergadering kan vergezeld gaan van een advies. Bijvoorbeeld om geen gebruik te maken van het recht op overdoen van hetzelfde niveau en jaar, maar om toch af te stromen. Dat advies is niet bindend. Wel verwachten we dat ouders het advies van de rapportvergadering serieus nemen en niet zonder overleg en onderbouwing naast zich neerleggen.

6.6.5. Revisieverzoek

Uiterlijk binnen één werkdag na de bekendmaking van het overgangsbesluit kunnen uitsluitend de ouders / verzorgers of de leerling (indien 18 jaar of ouder) een revisieverzoek tot heroverweging van het besluit schriftelijk indienen bij de schoolleiding. Wanneer dit nieuwe feiten aan het licht brengt wordt het besluit door de docentenvergadering heroverwogen waarbij de nieuwe en de reeds bekende feiten opnieuw gewogen worden. Over een revisieverzoek wordt binnen drie schooldagen beslist.

Hoofdstuk 7: Specifiek instroombeleid

7.1. Met tl-diploma naar 4 havo

Voor een leerling die met een tl-diploma in wil stromen in 4 havo gelden geen belemmeringen. De vergadering van examinatoren kan bij de uitslag van het examen voor de betreffende leerling een advies formuleren. Dit advies is niet bindend.

7.2. Met een havodiploma naar 5 vwo

Leerlingen met een havodiploma kunnen in de regel instromen in 5 vwo. Ze dienen te voldoen aan de volgende criteria:

1. Minimaal een 6,8 voor elk van de kernvakken;
2. Minimaal een 6,5 voor elk van de overige vakken;
3. Het havo-profiel moet aansluiten bij het gekozen vwo-profiel.

Wordt aan deze criteria niet voldaan, maar wil de leerling toch instromen in het vwo dan kan in uitzonderingssituaties hieraan voldaan worden. In dat geval wordt een contract met de leerling opgesteld. De sectorleider besluit dit in overleg met de directeur.

Bijlage 1: BSTOV-eisen

Betrouwbaarheid

Een toets dient betrouwbaar te zijn. De deugd die past bij betrouwbaarheid is: de toets levert in dezelfde omstandigheden dezelfde resultaten op. [6]

De criteria die horen bij betrouwbaarheid zijn:

1. De omstandigheden van de (her)toets zijn voor alle leerlingen gelijk(end);
2. De omstandigheden van de eerste toets en herkansing(en) zijn voor alle leerlingen gelijk(end);
3. De toets is intern consistent:
    a. Het heeft de juiste vraagstellingen,
    b. Het juiste aantal vragen (inzake foutentolerantie e.d.),
    c. En een duidelijke bepaling van het juiste antwoord.
4. De cesuur is specifiek bepaald en duidelijk voor zowel leerlingen als (mede)beoordelaars;
5. De toets – kans en herkans - maakt inderdaad onderscheid tussen leerlingen die 'de stof' wel en niet beheersen;
6. Er zijn maatregelen bepaald en (ook door surveillanten) gehanteerd om fraude te voorkomen;
7. De kans en herkans zijn qua inhoud, niveau en duur gelijkwaardig.

Standaardisering

De toets dient redelijkerwijs gestandaardiseerd te zijn. De deugd die past bij standaardisering is: de opzet van een - bepaalde soort/vorm - toets is in de loop van de opleiding steeds gelijk.

De criteria die horen bij standaardisering zijn:

1. De toets en herkansing hanteren een gelijkend format, inzake in ieder geval het aantal vragen en de 'diepteverwerking' die wordt getoetst;
2. De toetsvorm is passend bij de doelen die verbonden zijn aan de 'leerstofeenheid';
3. De duur van de toets is passend bij de doelen van de leerstofeenheid en de *studielast* van de leerstofeenheid;
4. Elke toets heeft een correctiemodel;
5. De nakijktijd van een toets is maximaal 10 schooldagen.

Transparantie

Transparantie van een toets is wezenlijk van belang. De deugd die past bij transparantie is: de leerlingen – en alle betrokkenen bij de toets – weten vroegtijdig en volledig wat qua inhoud en proces van belang is bij de toets.

De criteria die horen bij transparantie zijn:

1. De doelen die getoetst worden zijn voorafgaand aan de toets bekend bij de leerlingen;
2. De specifieke puntentoekenning op onderdelen van de toets is tijdens de toets bekend bij de leerlingen;
3. De cesuurbepalingen zijn in de regel uiterlijk bij de bespreking van de toets duidelijk voor de leerling (dus onder welke specifieke bepalingen de leerling een voldoende beoordeling krijgt);
4. De setting van de toets is voorafgaand aan de toetsing bekend en bepaald;
5. De duur van de toets is voorafgaand aan de toetsing bekend bij de leerlingen;
6. De beoordelaar / de beoordelaars van de toets is/zijn bekend bij de leerlingen;
7. De bij de toets behorende literatuur is voorafgaand aan de toets bekend;
8. Elke nagekeken toets dient - zo spoedig mogelijk! – nabesproken te worden.

Objectiviteit

Iedereen begrijpt dat subjectiviteit bij een toets zoveel als mogelijk moet worden voorkomen. De deugd die past bij objectiviteit is: verschillende beoordelaars (zouden) komen tot dezelfde, dan wel zeer gelijke beoordeling van de prestaties van de leerling op een toets.

1. De docent is bekwaam en bevoegd om de prestatie van de leerling op de toets te beoordelen (dit is ons uitgangspunt en vertrouwen);
2. De beoordelaar heeft onbevooroordeeld en bekwaam beoordeeld op basis van de eigen PASSIE-tool PUNCTO, de richtlijnen van http://www.examen.nl/ (tabblad 'tijdens je examen'/cijfer berekenen), dan wel het correctievoorschrift;
3. Elke toetsvraag is zorgvuldig opgesteld, leerlingen komen tot dezelfde interpretatie van een toetsvraag.
4. Beoordelingscriteria zijn zo opgesteld dat subjectieve interpretatie zoveel mogelijk is voorkomen, en intersubjectiviteit is bevorderd;
5. Daar waar sprake is van twijfel betreffende de beoordeling of interpretatie van de vraagstelling of de beoordeling, wordt het 4-ogen principe (reactief) gehanteerd;

---

[6] Beluister bijv. ook http://toetsing.hum.uu.nl/tag/betrouwbaarheid/

6. Het is voor betrokkenen vooraf duidelijk hoe advies- of medebeoordelingen (door bijv. Medeleerlingen) worden ‘gewogen’ door de docent.

Validiteit

De deugd die past bij validiteit is: de inhoud van de toets is een juiste afspiegeling van de leerstofeenheid. Met andere woorden: de toets meet wat ook daadwerkelijk gemeten moet worden.
De hierbij behorende criteria zijn:

1. De toets is (causaal, via de daarin gestelde doelen) verbonden aan de einddoelen van het vak;
2. De toets vloeit logischerwijs voort uit de toets- en/of leerdoelen van de ‘leerstofeenheid’;
3. Iedere toetsvraag is relevant;
4. De moeilijkheidsgraad van elke toetsvraag verhoudt zich daadwerkelijk tot het van tevoren bepaalde beheersingsniveau, c.q. De eisen die aan ‘diepteverwerking’ (RTTI of OBIT) worden gesteld.
   M.a.w.: de toets is afgestemd op het streefniveau van de doelgroep door bijvoorbeeld de hoeveelheid vragen en de passende verhouding van kennis-, inzicht- of probleemoplossende vragen;
5. De toets vloeit logischerwijs voort uit het onderwijs dat voorafgaand aan de toets is gegeven;
6. De (score op de) toets geeft inzicht in de studievoortgang en is motiverend voor het verdere leerproces;

De examinatoren geven (daarom) naast de beoordeling mondeling en/of schriftelijk inhoudelijke feedback op sterke punten en te verbeteren punten.